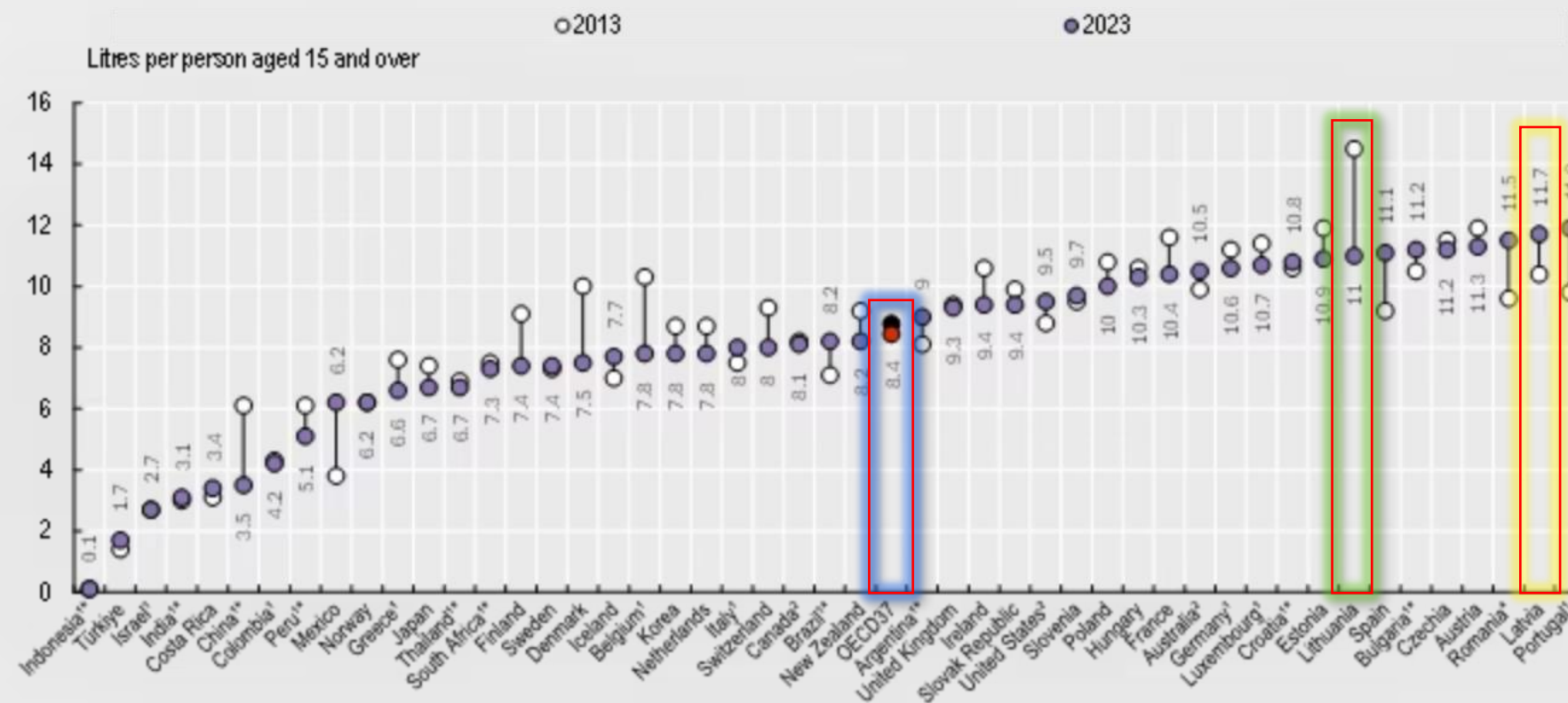

From Field to Corridors ... and Back Again

Latvia's New Alcohol Policy Amendments

The Field

Urgent public health signals

We Drink a Lot. And We're Drinking Even More.

Source: OECD Health Statistics 2025.

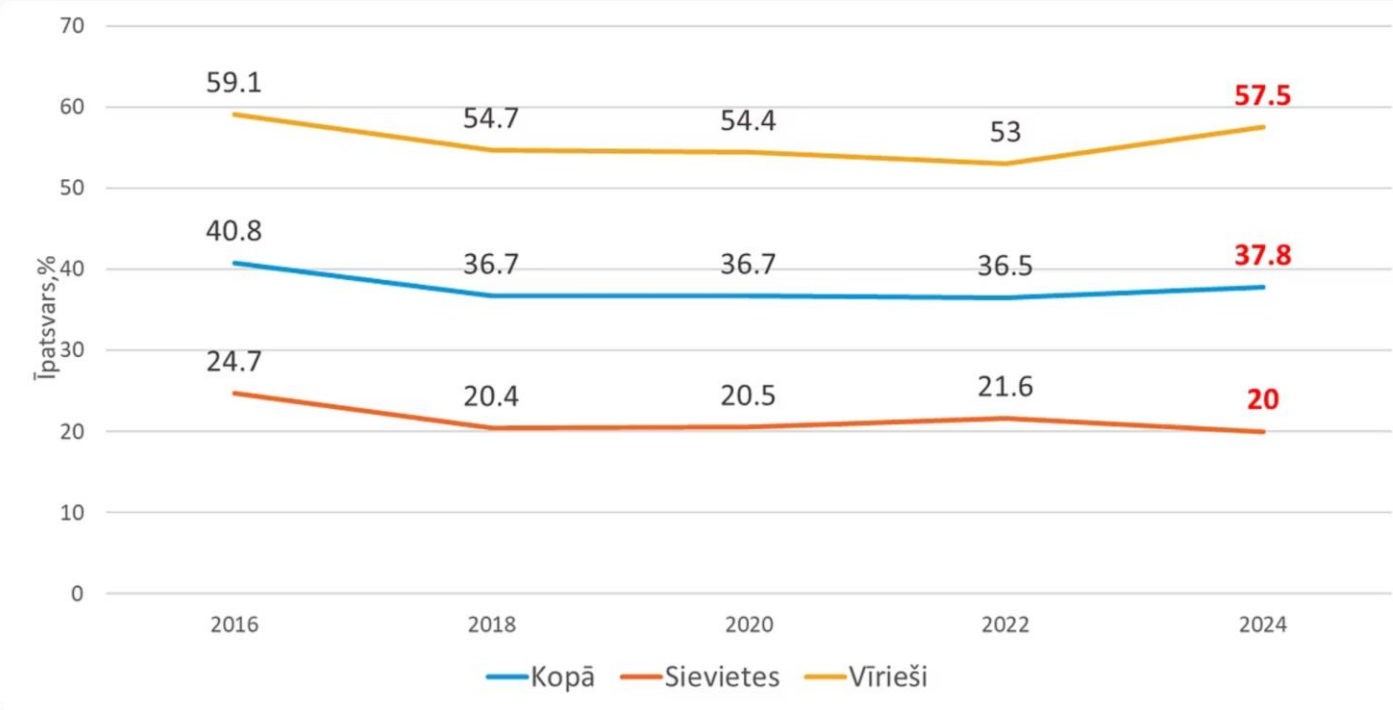
We Binge Drink

Proportion of 15–74-year-olds who consumed at least six alcohol units on a single drinking occasion in the past year, by sex

Yellow- Men

Orange - Women

Blue- Average

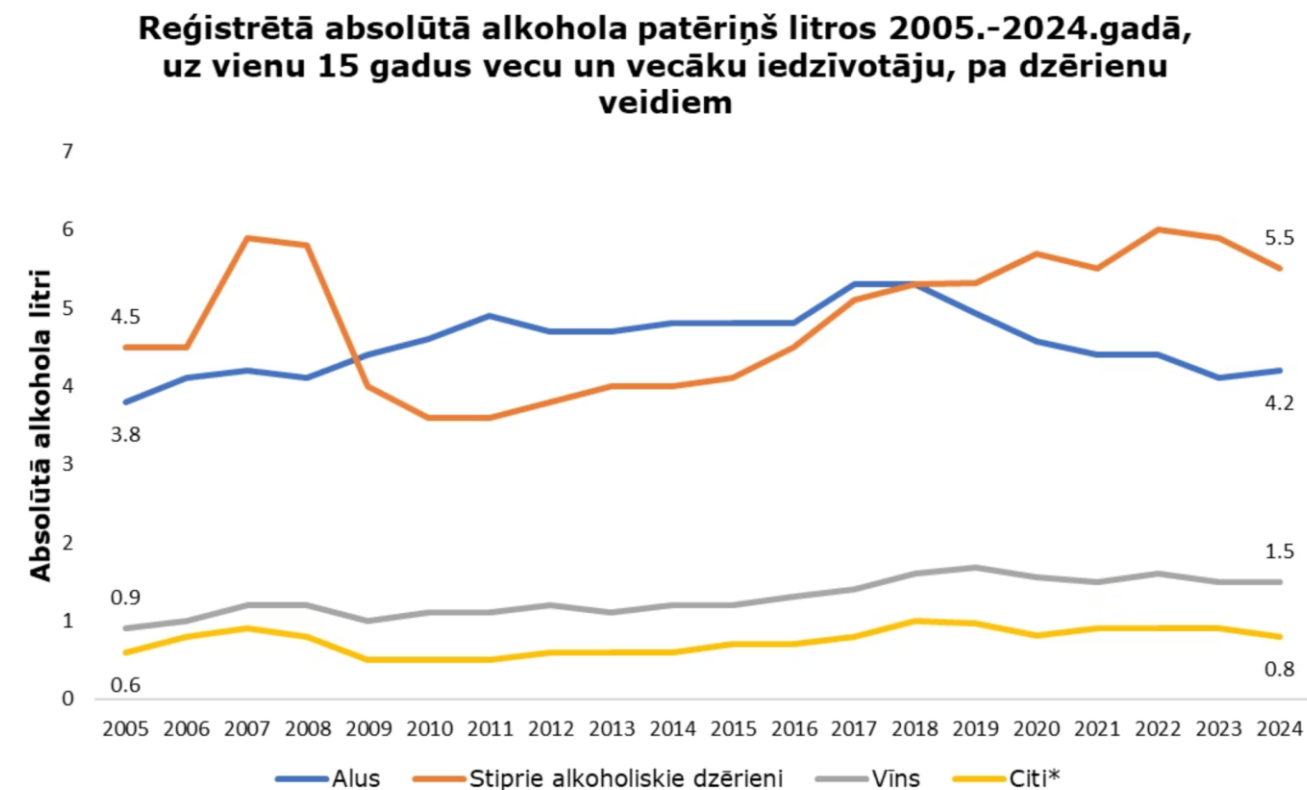
Our Drinking Is Strong — Literally

Orange – strong alcoholic beverages

Blue - beer

Grey - wine

Yellow - others

Other Key Trends in Alcohol-Related Harm

Gender Disparities

Men experience significantly higher alcohol-related and external-cause mortality rates than women, reflecting deeply rooted consumption patterns.

Mental Health Crisis

Since 2020, new cases of alcohol-related mental and behavioral disorders have risen by **8%**. Nearly half involve alcohol dependence, with a growing share among women.

Shifting Mortality Patterns

Deaths from direct alcohol-related diseases are **decreasing**, but deaths from **indirect causes** like poisoning, falls, and suicides are **slightly increasing**.

The Corridors

Sometimes decision-makers act differently under the same stressors

Shared Stressors [Leading to Tunnel Vision]

COVID-19 Pandemic

Uncertainty, chaos, and widespread fear disrupted normal policy processes and created new public health challenges.

War and Regional Instability

Fear, activated trauma, and increased mental health burdens placed additional strain on health systems and communities.

Economic Pressures

Cost-cutting measures and weaker prevention budgets limited the capacity for comprehensive public health responses.

Industry Influence

Commercial interests pushing for liberalization created conflict of interest risks, complicating evidence-based policymaking.

Different Responses to Shared Challenges

Lithuania's Bold Action (since 2018)

Implemented a comprehensive set of WHO's "best buy" alcohol control policies, including advertising bans, age restrictions, availability controls, and excise tax increase

Latvia's Sloooooow Response

Despite similar public health needs, Latvia struggled for over 10 years to pass comprehensive measures. In March 2020, during the pandemic, Latvia even allowed online/mobile alcohol sales to «support» self-isolation.

Latvia's Decision: 2025 Policy Amendments Despite All Stressors

❏ **Critical gaps remain:** No excise tax increase, Parliament rejected raising drinking age from 18 to 20, and the ban on petrol station sales was rejected—despite Latvia's high (and rising) number of drunk drivers.

What Can We Learn from Latvia's Case?

Strategic Action Framework

01

Collect Robust Data

Systematic evidence gathering on alcohol harm and policy effectiveness

02

Communicate and Contextualize

Translate data into compelling narratives that resonate with policymakers and the public

03

Build Civil Society Advocacy

Strengthen NGO networks to create grassroots pressure

04

Wait for the Open Window

Prepare thoroughly so you can act fast when political opportunities emerge

Evidence-Based Advocacy in Action

Lithuania Case Study

Analyzed by WHO and EVID-action, providing crucial evidence for regional policy development

Latvia Assessment Ongoing

WHO is evaluating public health results after the 2025 amendments, with publication expected by end of 2026

Enhanced Communication Needed

We are missing strengthening advocacy and local-level lobbying to support evidence-based policies

Evidence-Based Advocacy in Action

 Ziņas Bizness Life Sports Kultūra Auto Tasty Delfi TV

VERSĪJAS

Karina ZāliĶe: Kāda alkohola kaitējuma ierobežošanas politika patiešām darbojas? (8)

 Karina ZāliĶe Pasaules Veselības organizācijas pārstāvēcības vadnāja Latvijā

Foto: Aiga Rečmalne

Aa

Lielākais alkohola ierobežošanas politikas izaicinājums ir panākt līdzsvaru starp personīgo brīvību un kolektīvo labklājību – iespējams, tādēļ par šo tematu viedoklis ir gandrīz katram.

Alkohola lietošanas sekas sniedz stipri tālāk par kaitējumu individuālajai veselībai un dzīvei, tāpēc šis ir valsts mēroga politikas jautājums. Lieki vēlreiz neuzkastiĶis medijos plaši izskanējušos datus, vien atgādināšu, ka alkohols, smēķēšana un neveselīgs dzīvesveids ir galvenie iemesli, kāpēc Latvijas iedzīvotāji Eiropā ir starp valstīm ar īsāko pie labas veselības nodzīvoto mūžu. Šis ir būtisks apstākļos, kad valsts demogrāfiskās tendences vērtējamas kā kritiskas, un liek uzdot jautājumus par Latvijas nupat jau tuvāko nākotni.

Cik Latvija maksā par alkohola pieejamības "brīvību"?

Alkohola lietošana nereti tiek aizstāvēta kā individuāla izvēle, līdzīgi ka uztura vai brīvā laika paradumi. Taču reizēm individuālās izvēles akumulējās tik plašā sabiedrības daļā, ka sekas parādās. Pasaules Veselības organizācijas pārstāvēcības vadnāja Karina ZāliĶe komentē: "Mēs ieviešam

Ziņas Bizness Life Sports Kultūra Tasty Delfi TV

| VERSIJAS

Karina Zālīte: Alkohola nozares izplatītie mīti

Karina Zālīte Pasaules Veselības organizācijas pārstāve Latvijā

Foto: Aiga Redmane

Aa

Efektīvāku alkohola kontroles pasākumu ieviešana vienmēr raisa asu nozares pretestību. Tas ir raksturīgi ne tikai Latvijai – izmantotās lobisma taktikas caurmērā ir līdzīgas visā pasaulē. No vienas puses, tas ir saprotami – uzņēmējdarbības mērķis ir peļņa, un demokrātiskā sabiedrībā diskusijām par ierobežojumiem ir jābūt. Tomēr, pieaugot zinātniskajai bāzei, mūsu rīcībā pierādījumi arvien vairāk nostiprina: alkohola industrija rada vairāk zaudējumu nekā ieguvumu – gan veselības, gan ekonomikas ziņā. Šo slogu nes visa valsts un sabiedrība – ne vien veselības ziņā, bet arī caur nodokļu un dzīves kvalitātes zudumu, kamēr ieguvējs ir viena privāta sektora daļa.

Vai alkohola nozare atkārtō tabakas industrijas vēsturi?

Līdz pat 20. gadsimta otrajai pusei smēķēšana tika popularizēta kā stilīga, relaksējoša un pat veselīga nodarbe. Agresīvais mārketings nevicinājās izmantot pat ārstus kā reklāmas sejas – mūsdiēnās neticama, taču pirms dažām desmitgadēm ļoti izplatīta prakse. Reklāmas smēķēšanai piedēvēja virkni priekšrocību – spēju mazināt stresu [1], cīnīties ar lieko svaru [2] vai uzlabot elpceļu veselību [3]. Smēķēšanas popularitāti veicināja arī kino industija, kas to veidoja par statusa un romantikas simbolu. Tikmēr nērticai atklājumi par veselībai

Delfi

Ziņas Bizness Life Sports Kultūra Auto Tasty Delfi TV

VERSĪJAS

Karina Zālīte: Valsts maksā, industrija pelna – Latvijas alkohola nozares stāsts (3)

D Karina Zālīte Pasauls Veselības organizācijas pārstāve Latvijā

Foto: Alga Rednare

A9

Latvija šobrīd neizņemot iespēju papildināt budžetu ar simtiem miljonu eiro no palielinātās akcīzes alkohola, kas palīdzētu segt pieaugušos izdevumus veselības aprūpē un sociālajā jomā. Kalmīnvalsts Lietuva ir pierādījusi, ka gudra alkohola nodokļu politika atmaksājas, tāpēc lielūkosimies dažos pierādījumos, kas varētu noderēt turpmāko gadu budžeta plānošanā arī mūsu valsti.

[Pasauls Veselības organizācija](#) (turpmāk – PVO) jau sen ir izstrādājusi efektīvus risinājumus alkohola kaitējuma mazināšanai – tā dēvētos "best buys" jeb pasākumus, kas sniedz vislielāko sabiedrības veselības ieguvumu par viszemākajām izmaksām.

To ieviešanu sāksusi arī Latvija: ierobežota alkohola reklāma, samazināta arī tā fiziskā pieejamība. Tas ir būtisks progress. Taču viens smagsvara instruments joprojām palicis neizmantots – akcīzes nodokļa paaugstināšana alkoholam.

Lai arī redzam, ka tikko publicētajā jaunajā budžeta plānā [Finanšu ministrija](#) ielāņojuši akcīzes nodokļa celšanu, tā ir tik neliela, ka pagaidām ielāņotais pieaugums uz gala lietotāja pirkstspēji atstāj nenozīmīgu ietekmi – piemēram, viena degvīna pudele pēc

Enhanced Communication Needed

We are missing strengthening local level advocacy and lobbying to support evidence-based policies

Grassroots Movement: "1000 Days Sober" and EVID-ACTION Youth

Agris Starts

Tavaļ Brīvībai — "1000 Days Sober" Initiative

The new amendments are a package of measures backed by solid research and real-world evidence. I'm confident that in the coming years, we'll see their impact show up clearly in both health data and economic indicators.

Elēna Zviedre
PUBLIC HEALTH SPECIALIST

Lecturer at the Institute of Public Health, Rīga Stradiņš University, EVID-ACTION Youth Network

Not every message we see is harmless.
Alcohol promotion comes with a cost.

Karlina Dālmāne
PUBLIC HEALTH SPECIALIST

Member of the EVID-ACTION Youth Network

It's always sober hour if you choose it to be.
Let's count moments, not chase the last call.

Toni Anželo Fernandes
GENERAL PRACTICE NURSE

Lecturer at the Institute of Public Health, Rīga Stradiņš University, EVID-ACTION Youth Network

Joined by WHO EVID-ACTION Youth Advocates

Youth-led movements demonstrate the power of personal stories and community support in changing cultural norms around alcohol consumption.

From Preparation to Action

Continuously Gather & Refine Evidence

Build a robust and compelling body of data and case studies year-round.

Nurture & Expand Networks

Continuously engage and train civil society advocates to strengthen collective impact.

Strategically Monitor Political Cycles

Anticipate and prepare for opportunities presented by electoral and legislative timelines.

Be Ready to Act Decisively

Ensure all preparations are in place to capitalize immediately when the political window opens.

In Latvia, the next open window could appear **right before elections and shortly after elections**. This period isn't for passive waiting; it's a critical phase for active preparation. By continuously building strong networks, diligently gathering and refining evidence, and thoroughly training advocates, we ensure readiness to act decisively when political opportunities emerge. This ongoing strategic work makes all the difference.

Thank You!

Marta Krivade

kriadem@who.in

European Region